

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

5. Omnis voluntas quomodo sit in potestate, & libera.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Deum diligere, aut credere articulos quos nunquam audiverunt, August. dicente: Nullo modo dici potest id quod non audieras, crederes si velles. Hoc est, non potest dici hoc esse in hominis potestate seu arbitrio, hoc enim in potestate & arbitrii libertate est, quod si volumus facimus. Liquet igitur facile ex his quae diximus, omnium interiorum facultatum & sensuum

externorum, adeoque membrorum & rerum quarumcumque; actiones eatenus esse in nostra potestate, & consequenter nobis liberās, quatenus voluntati nostrae subjacent, siue quatenus eas facimus quando volumus, eoque magis aut minus, quatenus imperium voluntatis in his eliciendis & coercendis plus juris & potestatis obtinet.

C A P V T Q V I N T V M.

Omnis voluntas quo modo fit in potestate, & libera.

Nunc ipsum cubile totius libertatis A lustrandum est; ipsa inquam voluntas nostra, hoc est, volitio, quam sequendo liberum nobis est, quicquid liberum est, & in potestate nostra quicquid in potestate est. Nam quamvis una voluntas seu volitio aliam imperare possit voluntatem, quae ideo libera nobis sit quia in potestate nostra; & ideo in potestate nostra quia sequendo imperantem voluntatem eliciamus eam cum volumus, & cum nolumus non eliciamus; prima tamen illa voluntas imperans, quam imperata velut in potestate nostra, ideoque libera sequitur, per quam aliam volitionem erit in nostra potestate? Respondeo per nullam aliam, sed per se ipsam: unde etiam ratione nullus alterius volitionis libera nobis est sed ratione sui. Quod ex definitione liberi supra tradita perspicue patet. Nihil enim magis fatimur quando volumus, quam ipsam volitionem: & ideo nihil magis in potestate nostra quam ipsa voluntas, id est, volitio constituta est. Est enim ipsa radix totius libertatis quae in omnibus omnino actionibus siue externis siue internis apparet, propter quam solam illae in nostra potestate sunt. Itaque libera est voluntas, hoc est, volitio ratione sui, quia est essentialiter libera. Implicat enim contradictione, ut voluntas non sit libera, sicut implicat ut volendo non velimus, aut non faciamus quod volumus hoc est, ut voluntas non sit voluntas. Hoc enim in plerisque simplicissimis locum habere solet, ut quod alijs competit per accidentalia & extra essentialiam posita, hoc ipsis per se ipsa competat. Quicquid enim differt ab alio, per differentiam differt, ipsa vero prima differentia se ipsa differentia est; & quicquid visum differt, albedinis participatione differt, sed ipsa albedo per se: & quicquid ungitur alteri, unione velut vineolo ungitur, sed ipsum vineolum unionis rebus unione unius per se unum est. Ita quicquid liberum & in potestate nostra est, per voluntatem, id est, volitionem nobis liberum & in potestate est, sed ipsa volitio per se; quia per se ipsa fit, quando volumus.

Sed ipsum jam D. Augustinum accuratissime hoc ipsum explicantem; & velut rem in primis intellectu necessariam crebro inculcandam audiamus. In libro igitur tertio de libertate arbitraria, ubi tota disputationis mole istud

agitur, quo pacto per praesentia divina necessitate, non perimatur libertas voluntatum nostrarum, cum necesse sit omnino fieri quicquid praevideri futurum Deus, ita libertatem voluntatis, id est, volitionis asserit, ut nihil aliud probet, quam eam esse voluntatem, & consequenter eam fieri quando volumus, & ideo esse in potestate nostra & liberam nobis. Cum enim Evodius quicum disputat, dixisset, se nunc beatum esse velle, sed nondum esse, eo quod hoc non esset in potestate sua, sed penderet a voluntate Dei, & proinde sibi hoc non esse liberum, responderet Augustinus: Optime de te veritas clamat: Non enim posses aliud sentire, esse in potestate nostra, nisi quod cum volumus facimus. Quapropter nihil tam in nostra potestate, quam ipsa voluntas est: Ea enim, pro, in, nullo inextinguibile, mox ut volumus, praesto est. Et ideo contradictionem illam quam supra sequi ex eo diximus, quod voluntas seu volitio nostra esse diceretur, & non tamen in nostra potestate, nec libera, luculenter ostendens: Et ideo, inquit, recte possumus dicere, non voluntate vivimus, sed necessitate, aut non voluntate morimur, sed necessitate. Et si quid aliud huiusmodi. Non voluntate autem, hoc est, volitione volumus, quis vel delirus aut levis dixerit? Et paulo inferius ad instantius agens: Quod si non hoc modo dixerit, sed dixerit se, quia necesse est, vi divina praesentia ut velit, ipsam voluntatem, id est, volitionem, in potestate non habere (id est, non esse liberam nobis) occurreret ex eo quod ipse dixit, cum quaequidem, utrumque, beatus sit futurus. Respondisti enim quod iam esset, beatus si potestas esset in te: velle enim, sed nondum posse dixisti. Vbi ego subieci, de te, id est, de ore tuo, clamasse veritatem: non enim negare possumus habere nos potestatem, nisi cum nobis quod volumus deest. Dum autem volumus, si ipsa voluntas, id est, volitio, deest nobis, non velle volumus: Quod si fieri non potest ut dum volumus non velimus: adeo, utique voluntas volentibus: nec aliud quicquam est in potestate, nisi quod volentibus adeo: voluntas revera nostra, id est, volitio, nec voluntas esset, nisi esset in nostra potestate. Porro, quae est in potestate, LIBERA NOBIS EST. NON ENIM EST NOBIS LIBERAM, QUOD IN POTESTATE NON HABEMUS. Atque potest non esse quod habemus. Haec a radicibus ostensam impossibile esse, ut volitio non sit in nostra potestate, vel non sit libera: quia impossibile, ut cum volumus non velimus, impossibile, ut cum fit, quod volumus,

Lib. 2 de lib. arbit. c. 3.
Ibid.

Lib. 3 de lib. arbit. c. 3.

LIBERUM ARBITRIUM

si non sit in nostra potestate, impossibile ut quod ita est in nostra potestate, non sit liberum nobis. sit mox ostendere volens, praesentiam futurae voluntatis non tollere nobis, sed potius inferre libertatem ejusdem voluntatis, hoc unicuique tantum ostendit, quod praesentia ista non impedit quin voluntas ista seu volitio maneat in nostra potestate, hoc est, quin maneat voluntas, ipsa enim voluntas per se ipsam voluntas est, & in nostra potestate, & libera: Ita fit, inquit, ut & Deum non negemus esse praesentem omnium futurorum. & nos tamen velimus quod volumus. Cum enim sit praesens voluntatis nostra, id est, volitionis, cuius est praesens ipsa erit. Voluntas ergo erit, quia voluntas est praesens. Non igitur per eius praesentiam nobis voluntas adimitur, scilicet volendi, hoc est, non fit ut voluntas non sit amplius nobis in potestate & proinde libera, quae propter ea nobis certior aderit, quia ille cuius praesentia nulli non potest, a futuram nobis esse praesentem. Non potuit evidenter, fortius, magisque peremptorie ex ipsis definitionibus alterius contradictionis a veritate, quae in eorum dictis lateret, qui dicunt voluntatem, id est, volitionem esse posse quae tamen non sit in nostra potestate nec libera. Hoc ipso quippe quo voluntas est, utique voluntas est, hoc est, eo ipso quo volumus, utique volumus. Hoc ipso vero quo voluntas est, iam est in potestate, quia hoc ipso fit cum volumus: hoc ipso igitur etiam libera est: hoc enim, & nisi praeterea, liberum est quod est in nostra potestate. Unde rem legitime confectam esse concludens: Ecce, inquit, iam non nego, ita necesse esse fieri quaecumque praesentem Deum, & ita eum peccata nostra praesentem, ut maneat tamen nobis voluntas libera, atque in nostra potestate potestate; hoc ipso videlicet quo voluntatem nostram, & non aliud quippiam, futuram esse praesentem.

Nec in isto solum loco, & in isto conversionis fervore rem istam docuit, sed in provectione gratiae iam Episcopus in decrepita senectute sapienter, tam Manichaeos quam Pelagianos ista doctrina sanitate revolvendo semper intuens, a quibus de libertate voluntatis tam sub divina gratia elevante, quam sub cupiditate deprimente voluntatem invidiosissime sepelisse eque perlabatur. Itaque cum Felice Manichaeo ipsum libertatem arbitrii imprudenter confectam esse, verba profert ex libro qui Theaurus dicebatur, ubi dicit aliquos Deum legem servare noluisse. Vultus inquit, in his verbis confirmatum esse etiam a nescente quod loqueretur, liberum arbitrium. Qui enim servare legem non vult, in potestate eius est si velit. Non enim dixit non potuerant, sed noluissent. Vbi ex solto volendi verbo arbitrii libertatem asserit. Nimirum quia hoc liberum nobis, quod cum volumus, facimus, seu quod est in potestate ut fiat si velis, non fiat si nolis. Hinc evidentiis & accratius Pelagianos inueniens libro primo Retractionum: In potestate hominis est imitari in melius voluntatem, sed ea potestas nulla est nisi a Deo detur, hoc est, non est in potestate, nec adest potestas, nisi Deus per gratiam dederit; cum enim hoc sit in potestate

quod cum volumus facimus, nihil tamen in potestate quam ipsa voluntas est, nempe quia statim ipso momento adest cum volumus, sed preparatur voluntas a Domino; eo modo ergo dat potestatem, scilicet dando bonam voluntatem seu volitionem. Et continuo post: Sic intelligendum est & quod dixi postea. In nostra potestate esse, ut vel inferi bonitate Dei, vel excidit eius severitate mereamur, quia in potestate nostra non est, nisi quod nostram sequitur voluntatem, hoc est, quod facimus quando volumus. Quae cum fortis & potens preparatur a Domino, facile fit opus pietatis, etiam quod difficile atque impossibile videbatur. Hoc est, cum voluntas seu volitio fortis & potens datur, datur etiam potestas, & ea tam voluntas quam opus pietatis fit in nostra potestate, & liberum. Et adhuc manifestius initio libri secundi, ut exponeret id quod ad Simplicianum dixerat: Quamvis sit in cuiusque potestate, quod velit (id est, Lib. 1. c. 1. liberum cuique quod velit) non est tamen in eius potestate, & in cuiusque potestate, seu liberum, quod possit, ita Commentarii loco subiungit: Quod ideo dictum est, quia non dicimus esse in potestate nostra, hoc est, liberum, nisi quod cum volumus fit; ubi prius & maxime est ipsum velle. Sine ullo quippe intervallo temporis praesens est voluntas, id est, volitio, ipsa cum volumus. Sed hanc quoque ad bene vivendum de super accipimus potestatem, cum preparatur voluntas a Domino. Hoc est, Deus hoc ipso quo dat talem voluntatem, dat etiam potestatem, ratione cuius voluntas in nostra potestate sit, & consequenter dat libertatem illius voluntatis, eo quod hoc ipso libera sit, quo in potestate, & hoc ipso in potestate quo est voluntas, hoc ipso quippe adest quo volumus, Nec Augustinus tantum, sed & S. Anselmus eandem omnino doctrinam tradit & magis explicat. Sic enim loquitur; Omnis potestas sequitur voluntatem. Cum enim dico quia possum loqui vel ambulare, subauditur, si volo. Si enim non subintelligitur voluntas, non est potestas, sed necessitas. Cum enim dico quia nolens possum trahi & vinci, non est mea potestas, sed necessitas, & potestas alterius. Quippe non est aliud possum trahi vel vinci, quam alius me trahere vel vincere potest. Vbi manifestissime tradit, id quod Augustinus dixerat, id est, in potestate nostra, quod cum volumus facimus, sive ut ipsissimis Anselmi verbis Augustinus dixit primo Retractionum. In potestate nostra non est, nisi quod nostram sequitur voluntatem. Ex quo sequitur nihil tam esse in nostra potestate quam ipsam voluntatem, cum sit impossibile eam ab ipsa voluntate, hoc est, seipsa separari. Sed sancti Anselmi sensum paulo inferius latius declaraturi sumus.

Hinc ergo proficiscitur, Primo, quod apud Augustinum esse liberum arbitrium, & esse aliquam hominis vel Angeli voluntatem seu volitionem, pro ipsdem prorsus usurpantur. Nimirum quia iuxta doctrinam eius apertissime traditam, voluntas seu volitio & libera voluntas idem sunt, sicut velle & libere velle, & impossibile sit ut velle non sit liberum. Patet hoc, primo, ex ipso illo libro tertio de libero arbitrio uberrime. Cum enim difficultatem illam evadendam suscepisset, quomodo

Lib. 2 de gratia c. 5.

Re. c. 22.

Cap. 21.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

fit voluntas libera, ubi tam inevitabilis apparet necessitas præscientiæ, nihil aliud probat capite tertio, quam Deum ex ipsa hypothefi quæ tractatur, præscire voluntatem, hoc ipso vero præscire liberam voluntatem; quia non esset voluntas si non esset in nostra potestate, seu si non fieret cum volumus. Hoc vero, & aliud nihil, est esse liberam voluntatem. Secundo, quia in libris itidem de Civitate Dei, ubi totis viribus arbitrij libertatem cum præscientia divina conciliat adversus Tullium qui eam labefactare disputatione detestabili nitetur, hoc unicuique tantum ait, & Deum præscire quæ faciunt, & tamen aliquid homines voluntate sua seu volendo facere, quod non fieret, si nollet: quod perinde est, ac si diceret, hoc ipso quo volunt est, etiam liberum arbitrium, quia non nisi libere volumus: Nos, inquit, adversus istos sacerdotes ausus atque impios, & Deum dicimus omnia scire, antequam fiant, & voluntate nos facere quæ quibus nobis non nisi volentibus fieri sentimus & noverimus. Et iterum adversus imaginationes ac metum Tullij, qui verebatur ne præscientia perimeret libertatem, ideoque homines ut faceret liberos, fecit sacrilegos: Nec timentus, inquit, ne ideo non voluntate faciamus, quod voluntate, id est, volendo facimus, quia ad nos facturos ille præscivit, cuius præscientia falli non potest. Et paulo inferius: In his angustiis Cicero coartat animam religiosam, ut unum eligat e duobus, aut esse aliquid in nostra voluntate, aut esse præscientiam futurorum. Quæ sanè Augustini disputatio irivola & inanis est, si voluntas ille possit quæ non sit libera. Statim quippe respondebitur, voluntates illas quas Deus præcivit non esse liberas voluntates, sed necessitarias. Corruit igitur funditus Augustini responso, nisi illo fundamento fulciatur, quod ipse tam opetose, ut supra vidimus, in libris de libero arbitrio collocaverat; quod nulla omnino voluntas præsciri possit à Deo, quin hoc ipso sit libera, cum hoc ipso sit voluntas, ideoque hoc ipso in hominis potestate, quia fit cum vult. Quæ de causa generalissime dicit alibi: Semper est autem in nobis voluntas libera, sed non semper est bona. Nam revera illam ipsam esse basin totius disputationis istius cum Cicero, in libris de Civitate Dei, quæ fuerat antea in libris de libero arbitrio, inde manifestum est, quod eodem modo etiam hic, esse in voluntate, & in libero arbitrio voluntatis, pro ipsa usurpet. Nam argumentum Ciceronis adversus præscientiam cum protulisset, inde concludit: Quæd si ista est, nihil est in nostra potestate, nullum est arbitrium voluntatis, nulla de libertate voluntatis facta mentione, de qua tota Ciceronis erat difficultas. Et infra torquens & reciproce aliquoties idem argumentum, subinde concludendo repetit, nihil esse in nostra voluntate, & rursum nihil in arbitrio voluntatis. Quæ sanè ratio est, cur in universis operibus Augustini liberum arbitrium, & voluntatis arbitrium, & voluntas, pro ipsa omnino indifferenter usurpentur, sicut supra exemplis declaravimus & innumeris facile ostendi potest: idque præ-

cipue in illis ipsis locis, ubi ex professio liberum voluntatis arbitrium & liberam voluntatem astruere, adversus Manichæorum deliria, & adversus præscientiæ necessitatem, & factorum impietatem, vel etiam adversus Pelagianas calumnias nititur. Nam in libro de Gratia & libero arbitrio, cum demonstrandum suscepisset, esse liberum voluntatis arbitrium, inter argumenta, cætera & unum illud format, quod ipsa quodammodo nominatim voluntas conveniatur humana, quando dicitur: Noli vinci à malo: Qui vult venire post me &c. Ex quibus concludit: Nempe ubi dicitur, noli hoc, & noli illud, ubi ad aliquid faciendum vel non faciendum in divinis momentis opus voluntatis exigitur, satis liberum demonstratur arbitrium. Nam per hoc eum nihil aliud velle, nisi opus fiat voluntate, satis inde patet, quod statim adijcit: Neque cum aliquid secundum Deum operatur, alienet hoc à propria voluntate (sicut Pelagiani intelligebant hoc per gratiam fieri:). Quando enim volens facit, tunc dicendum est opus bonum. Et paulo post: Vtique cui dicitur: Noli vinci, arbitrium sine dubio voluntatis eius convenit: velle enim & nolle propria voluntatis est. Quæ ratio cinatio manifeste eadem basi nititur, qua illa in libris de libero arbitrio, nempe quia si velle & nolle propria voluntatis est, necessario etiam in potestate est, quia fit cum volumus aut nolimus, & hoc ipso liberum est. Et nisi nitatur isto disputatio fundamento, non stringit neque Pelagianos, neque Adrumetinos Monachos, qui quando gratia defendere, negari exultabant liberum arbitrium. Statim enim resp. indebitur, gratiam efficere quidem ut opus fiat voluntate, sed non liberam voluntate. In Augustini autem sensu, conclusio solidissima est, omnibus argumenti machinis inconcussa, utpote quæ in ipsa essentia voluntatis seu volitionis incumbit, ut jam aliquoties explicuimus.

Hinc proficiscitur secundo, ut sicut volitionem nostram liberam esse probat, quia est in nostra potestate & fit cum volumus, ita è contrario omne id non liberum sed necessarium esse docet, quod est extra potestatem, hoc est, quod fit cum volumus, vel non fit cum volumus: Times quod estis noli erit, & non times quod si nolis non erit. Hoc est, times quod non est tibi liberum, scilicet mortem, & non times quod tibi liberum est mortem scilicet æternam. Nam explicans quid dixisset: Times, inquit, mortem ad momentum venies nisi nolis: time penam in æternum, non venies, si nolueris. Multo magis est quod timere debes, & in potestate habes, ne veniat tibi quod times. Multo luculentius in illa disputatione supra citata contra Tullium, ubi voluntatis libertatem tueri nititur adversus necessitates factorum & præscientiæ, id solum perimere libertatem voluntatis docet, quod facit ut actio non sit in nostra potestate, hoc est, ut fiat nobis nolentibus. Si autem fiat quando volumus, & non fiat quando non volumus, satis hoc ipso probatam esse putat arbitrij libertatem: Si necessitas nostra à illa dicenda est, quæ non est in nostra potestate, sed etiam si nolimus

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

lib. 2. de lib. arbit. cap. 12.

scilicet id quod potest, sicut est necessitas mortis, manifestum est voluntates nostras, quibus recte vel peccatam vivitur sub tali necessitate non esse. Multa enim facimus. QUA SI NOLLEMUS non utique faceremus. Quo primitus pertinet & IPSVM VELLE. Nam SI VOLVIMVS EST; SI NOLEMVS NON EST. Non enim vellemus si nollemus. Ecce eandem iterum contradictionis absurditatem sequi tradit, si voluntas esset sub necessitate, hoc est, si non esset libera, nempe quod volendo nollemus. Nam hoc ipso non est in potestate nec liberam nobis, quod sit nobis nolentibus, sicut hoc ipso est in potestate & liberum quo sit nobis volentibus. Unde mox probans esse liberum nobis arbitrium, nihil aliud probat, quam aliquid à nobis volendo fieri, quod non fieret, si nollemus. Sic enim non esset in libero arbitrio, quia extra nostram potestatem, utpote quæ id volendo impedire non posset.

Lib. 4. de Civ. Dei, cap. 10.
Sunt igitur, inquit, nostræ voluntates, scilicet libera nulla necessitate libertatem adimente conficta, ut nullis interjectis præcellerat, & ipse faciunt quicquid volendo facimus, quod non fieret, si nollemus. Et mox, ut probet etiam tunc superesse libertatem arbitrij, cum voluntas potentiore voluntate præceditur, ne possit implere quod velit, non aliud profert nisi etiam tunc superesse voluntatem (seu volitionem)

ibidem.

quæ non potest aliud esse quam voluntas: Nam si voluntas tantum esset, id est, nudum velle, nec posset quod vellet potentiore voluntate impediretur. Nec si tamen voluntas nisi voluntas esset, nec aliter, sed cuius esset, qui vellet nisi non posset implere quod vellet. Quod similiter, ut de alijs argumentis Augustini supra declaravimus, nihil omnino ad propositum facit, imò non sine insigni absurditate producit, si fieri potest, ut voluntas adsit quæ non sit libera. Sed si secundum illud immobile Augustini principium, tanta

A sedulitate tot locis ad versus omnes penè haereses quibuscumque luctatus est, traditum & inculcatum, omnia intelligantur, quemadmodum rerum evidentia & nexu nos compellente intelligere cogimur, quod videlicet hoc ipso aliquid liberum sit, quod est in potestate, & hoc ipso in potestate, quod sit cum volumus, hoc ipso vero extra potestatem arbitrij & non liberum, quo sit cum nolimus; mirabilis appareret in ejus disputationibus contextus rerum. Respondent extrema primis, media utrisque, omnia omnibus, & rationationes ejus manent insolubiles. Quæ sane ipsissima ratio est, cur non solum Augustinus, ut supra diximus, liberum arbitrium nihil aliud nisi voluntatem esse definiat, sed sanctus Damascenus apertissime dicat, quod Patres liberum arbitrium voluntatem esse definiunt. Quæ sane tam ipsius Damasceni quam Augustini & aliorum doctissimorum Patrum mens, multo lucidius ex his patefiet quæ mox de necessitate docturi sumus. Hoc interim admonitum lectorem velim, nos cum voluntatem dicimus, non hoc isto nomine intelligere quod illis motibus indeliberatis subiacet, quibus subito concupiscimus, irascimur, trepidamus, antequam ratio vigilet; sed id quod motibus istis resistit aut cedit, hoc est, ipsum illum supremum apicem, cujus est irruentibus undecumque motibus præbere nutum suum, sive assentiam sive dissentiam. Nam illi motus, secundum Augustini mentem, non in ipso mentis apice qui illis supereminet, sed in inferiore quadam ejus parte tumultuantur, ipsamque voluntatis apicem ad se, sive in malo sive in bono blandiendo, aut aliter afficiendo trahunt, aut retrahunt. Tunc enim velle aut nolle dicimus, non cum illis motibus percellimur, sed cum illis assentimus aut dissentimus.

CAPVT SEXTVM.

Duplex necessitas Augustino, coactionis, & simplex seu voluntaria. Illa, non hæc repugnat libertati.

IA M videndum est, quo pacto ad libertatem arbitrij se habeant necessitas in sententia Augustini, ex qua tanquam opposita libertati multo clarius intelligetur, quo pacto libertatem arbitrij accipiendum esse velit. Duplex autem in doctrina ejus necessitas reperitur, una quæ operatur effectum suum ethi nolis, seu quantumcumque renitantis, altera qua simpliciter necesse est aliquid fieri sine renitente voluntatis. Prima illa necessitas, quæ sit aliquid ethi nolis, semper apud Augustinum opponitur voluntati. Impossibile est enim ut id quod sit voluntate nostra, fiat nobis etiam nolentibus; & e contrario, ut id quod sit necessitate seu nobis nolentibus, fiat nostra voluntate. Testimonia istius acceptionis plurima & passim obvia sunt: Hinc illa, Deus omnia bona facit voluntate, nihil mali pa-

Lib. 2. de Gen. contra Manich. cap. ult.

A titur necessitate. Cuius enim voluntas superat omnia, nulla ex parte quicquam sentit invitus. Et in Epistolis: Hostem pugnantem necessitas perimat, non voluntas. Et in Psalmis: Præstet nobis Deus ut bene serviamus. Nam velimus volumus (id est, necessitate) servi sumus: & tamen si volentes sumus, non necessitate sed charitate, id est, bona voluntate, servimus. Et in Psalmum trigésimum, ponit necessitatem nesciendi cor alterius & nostrum: Quid iam dicam de necessitatibus ipsius mortalitas? *In Psal. 103.* Mori necesse est & nemo vult. Nemo vult quod necesse est. Nemo vult quod erit velit noluit. Dura necessitas, nolle quod non potest evitari. Et contra Faustum: Hoc autem eum (Christum) voluisse ideo certum est quia hoc fecit qui nihil necessitate, sicut Deus voluit. Iste, saceres sed omnia voluntate. Et in tractatibus in Joannem: Ut omnes nascerentur ex Adam, nisi necessitatis fuit ex damnatione, nasci per Christum, voluntatis

Lib. 2. de Gen. contra Manich. cap. ult.

Lib. 2. de Gen. contra Manich. cap. ult.

Lib. 2. de Gen. contra Manich. cap. ult.

Lib. 2. de Gen. contra Manich. cap. ult.

Lib. 2. de Gen. contra Manich. cap. ult.